

qui non capiti apponerent, sed eorum loco finapifimis, & vesicatoriis vsi sunt, quibus primò fiunt vesicæ, & postea crustæ, & ita purgatur summo-
 III perè caput, estque tutius, quia non penetrant cranium, cuius penetratio est periculosa, ne cerebrum ipsum concidat. Erit itaque hoc optimè exiccare, & facere diuersionem. Tertiò id libenter facerem, quia materia generatur quotidie in ventriculo: quæ sursum in caput ascendit, velim, vt ea deorsum vertatur: quod fieret pillulis ex agarico & rhabarbaro. Vel darem aggregatiuas sine colocinthide tamen, & scammonio: nimis enim periculosum est, si illis assidue vtatur. Vel aliæ fieret similes pro eadem intentione. Credo, quòd si nos primùm euacuaremus ventriculum & bilem, quæ generatur in hepate, & faceremus, quæ prædicta sunt, quòd sanitati restitui possit: & nisi his iuuetur, puto omnino non posse curari. Quantum ad præsens symptoma, laudo, vt perseueret in his, quæ à vestris Excell. rectè incœpta sunt, & nõ accedant ad aliam opinionem, nisi alia accidentia contigerint. Igitur modò decocto ligni vtatur.

CONSILIVM XV.

De dolore capitis, cum anhelitus difficultate, & dolore dextri lateris, & febre leui, pro puella Maurocena in colloquio.

CONVENIMVS huc vt pro virili fane-
 mus hanc. Vt autem curemus rectè, oportet cognoscere ægritudinem & causas, & corporis naturam: neq; tantummodo hæc cognoscere debemus, sed loca affecta particularia, & naturam ipsorum. Si enim ista nõ cognouerimus, fieri non poterit, vt habeamus indicationes curandi. Primò ergo quæ sit ægritudo, vel quæ sint ægritudines, & quæ symptomata, videbimus. Secundò quæ sint causæ facientes eam. Tertiò, quæ loca affecta, & quæ sit temperatura totius corporis. Postea ad curationem accedemus, & procedemus per capita, & conclusiones, quoniam cum Doctõribus, & non cum schoralib. habemus sermonem. Pro recta igitur cognitione, oportet rememorari quædam audita heri, quòd hæc puella ferè ab ortu suo, ichoras & fluxus quosdam emanantes à capite habuit. Deinde audiui, quòd icteritiam patitur, vt à quacunq; leui causa in citrinitatem totius corporis deueniret. Ista sunt rememoranda, quia erunt signa rememoratiua, & coniecturæ ad cognoscendum essentiam & causas ægritudinis. Quantum ad dispositiones attinet, quibus affligitur in præsentia, audiui primò, quòd dolorem capitis patitur, & diu perseuerasse, vt etiam nunc conqueratur. Deinde quòd tanta difficultate anhelitus laboret, vt non sufficiat diaphragma & thoracis muscoli ad dilatandum pectus: sed etiam muscoli ventris inferiores & superiores, qui non faciunt ad dilationem pectoris, nisi vrgente necessitate. Conqueritur etiam de dolore ferè continuò existente circa latus dextrum supra costas mendosas è regione hepatis. Præterea de doloribus infestantibus noctu iuncturas brachiorum & tibiarum aliquando, sed maximè brachium dextrum. Habet

A etiam febrem continuam, vnde hæc maximam necessitatem esse oportet: quoniam pulsus seruat motum vniformem, & motus hodiernus vniformis est cum motu hesternò. Pulsus verò vniformem modum habet, insignem scilicet duritiem, ac si chorda arcus extensi tangeretur: vrinæ sunt crassæ, multam & sæculentam habentes substantiam, non multam tamen intensæ rubedinis: sique minime vexatur, dolor tamen vehemens est. Omnia ista rectè consideranda sunt, & quæ possint esse causæ istarum dispositionum: & fortè vnica erit causa omnium istorum symptomatum. Ergo incipiam commemorare dispositiones præternaturam. Habet caput quod continuè abundauit multis ichoribus, qui tamen cessauerunt. Citrinitatem etiam habet, qua semper ferè vexatur ex leui occasione. Consideremus & complexionem corporis naturalem, & quia hæc puella multam copiam bilis generat, multam habet caliditatem in hepate, ex qua sanguis calidior generatur, cum bilis sit veluti spuma, & tanto feruentior sanguine, quanto subtilior. Et cum humor effundatur per totum, signum est, caliditatem plurimam in hepate esse. Multitudo etiam sanguinis indicat eius temperaturam calidam & humidam. Sed quia video plurima pituita abundare, vt ex dispositionibus illis apparet, & ægritudinibus quibus nunc torquetur, quæ dependent à pituita, ex hac coniectura iudico ventriculum frigidum esse. Maxima igitur est inæqualitas duorum membrorum, vnde necessario multiplicantur multi mali humores. Nam vtraq; mala intemperies facit semper malas coctiones. Cum in ventriculo sit frigiditas præternaturam, malè concoquit, & humores crudi aggregantur: & quia secunda coactio non corrigit primam: vbi enim excesserit prima, non corrigitur, quin humor crudus non sit crudus, cum in ventriculo est genitus: & cum hepar intemperatum est, in quo sanguis generatur, si excedat ad intensum, adurit: si deficit, crudos generat humores. Cum ergo hepar ratione caliditatis cholericum generet sanguinem, ventriculus ratione frigiditatis pituitam, non est mirum si omnia hæc contingant, maximè cum natura imbecillum caput habeat suscipiens bilem plurimam, ac pituitam simul: quia Galenus & Auicenna inquirunt à natura ita institutum esse, vt debilia membra superfluitatem suscipiant aliorum. Non est mirum igitur, si puellæ debile caput, vt ex principio natiuitatis apparet, excrementa in ventriculo, hepate, & in ambitu totius genita suscipiat: ascendunt enim bilis & pituita ad caput, & ibi incrassata descendunt, & omnes dispositiones, quibus affligitur, generant. Et quia perpetuò vapores ascendunt ad caput imbecillum & magnum, & hepar calidum, & ventriculum frigidum habet: ideo habet omnes causas, vt incurrere potuerit in has dispositiones, quia habet omnia quæ possunt replere caput. Et ideo dolorem capitis incœpit pati, qui perseuerauit, quia causæ perseuerabant: & quia repletio ad intensionem deuenit, defluxu fecit, & ad inferiora decurrens ad loca magis præparata expellitur: sunt autem imbecilliores iuncturæ. Descendit ergo materia pituitosa